

Utlåtande om planen för genomförandet av den nationella barnstrategin

Ärende: VN/8757/2024

Inlämnat via e-tjänsten utlåtande.fi 24.4.2024.

Är åtgärderna i linje med barnstrategins vision om att "skapa ett barn- och familjevänligt Finland som respekterar barnets rättigheter"?

Delvis

Hur borde genomförandet och effekterna av målen i genomförandeplanen för barnstrategin följas upp?

För att följa upp genomförandet och effekterna på ett ändamålsenligt sätt behöver strategins olika målgrupper definieras på ett tydligt sätt. Barn med funktionsnedsättning är i en särskilt utsatt position och därför behöver ett särskilt läggas på att följa upp deras liv och vardag. För tillfället nämns barn med funktionsnedsättning specifikt endast i åtgärd 25, även om barn med funktionsnedsättning även omfattas av de övriga åtgärderna. I genomförandeplanen nämns flera gånger tryggheten av utsatta barns rättigheter, vilket blir på en ganska allmän nivå och det blir därför oklart vilka grupper som avses, det här borde preciseras i uppföljningen. FDUV vill även lyfta fram behovet att särskilt följa upp situationen för barn som hör till dubbelminoriteter, såsom svenskspråkiga barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning.

Inom ramen för uppföljningen av barnstrategin är det även viktigt att följa upp de rekommendationer Finland fått av FN:s barnrättskommitté. I rekommendationerna från år 2023 fanns flera rekommendationer för hur Finland kan förbättra situationen för barn med funktionsnedsättning. Dessa rekommendationer behöver följas upp och åtgärderna utvärderas.

FDUV oroar sig för hur de redan genomförda och de planerade nedskärningarna i den sociala tryggheten, social- och hälsovården samt organisationsbidragen kommer att påverka livskvaliteten och den ekonomiska situationen för familjer som har barn med intellektuell funktionsnedsättning. Det är därför av yttersta vikt att konsekvenserna av nedskärningarna följs upp.

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

Tillräckligt och användbart kunskapsunderlag om barn

-

Likabehandling av barn och förebyggande av ojämlikhet i synnerhet i fråga om barn och unga i utsatt ställning och som löper risk för diskriminering

FDUV önskar att genomförandeplanen innehåller flera åtgärder som förebygger ojämlikhet och diskriminering av barn i utsatt ställning, såsom barn med intellektuell funktionsnedsättning. Tyvärr förekommer fortfarande övergrepp och vanvård av barn med intellektuell funktionsnedsättning och autism i dagens Finland. Yle och andra medier har de senaste åren upprepade gånger rapporterat om fall där dessa barn blivit utsatta för bland annat övermedicinering och vanvård när de varit placerade på institution. Många av de här barnen kan inte själva berätta om vad de varit med om. Fallen vittnar om grova inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna och det är troligt att det finns ett stort mörkertal.

Inom ramen för åtgärd 4 borde därför denna fråga uppmärksammas. Det behövs en nationell utredning om i vilken utsträckning barn med intellektuell funktionsnedsättning och autism utsätts för övergrepp och vanvård. I utredningen bör man bedöma barnens behov av stöd och utvärdera de resurser och den kompetens som finns att tillgå inom den öppna vården. Därtill bör utredas vilken kompetens som finns på enheterna för särskilt krävande stöd. Särskilda satsningar på arbetssätt som stöder självbestämmande och minskar användningen av begränsningsåtgärder behöver göras.

Tvöradministrativ koordinering av barn- och familjepolitiken

-

Stöd för kommunernas och välfärdsområdenas strategi- och programarbete

-

Stärkandet av bedömningen av konsekvenserna för barn och barnbudgeteringen fortsätter

-

Kommunikation om barnets rättigheter och barnstrategin samt utbildningar i barnets rättigheter

-

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

Främjande av barnens möjligheter att delta och påverka

-

Anser du att något väsentligt saknas i planen? När du besvarar frågorna, vänligen observera att åtgärderna till stor del utförs som tjänstearbete vid ministerierna och att överlappning med andra program (t.ex. RUNGPO, demokratiprogrammet, meddelandet om främjande av likabehandling) undviks.

FDUV vill även kommentera barnstrategins skrivelser om social- och hälsovårdstjänster för barn och familjer. FDUV underskriver strategins riktlinje om att tjänsterna bör utvecklas så de blir mer tillgängliga och i högre grad utgår från barnens och familjernas behov. FDUV föreslår att det utöver familjecenter finns ett utsett koordinatorstöd för familjerna gällande stödet i vardagen. För familjer som har barn med intellektuell funktionsnedsättning kan vardagen vara svår att gå ihop. Att koordinera samhällets stöd till barn med funktionsnedsättning är ofta invecklat, tidskrävande och kan vara psykiskt belastande för familjerna, inklusive föräldrar och syskon. Många familjer önskar därför att välfärdsområdena tar ett aktivare ansvar för att vara i kontakt med familjer och att det finns en namngiven kontaktperson som bistår familjerna med att koordinera stödhelheten - det skulle underlätta familjernas vardag och frigöra tid för resten av familjen, arbete och vila.

En motsvarande modell har utvecklats i Sverige i regi av det nationella kompetenscentret för anhöriga. Kommunerna har goda erfarenheter av att erbjuda förebyggande insatser i form av ett koordinatorstöd till familjer som har barn med funktionsnedsättning. Detta har påverkat familjernas hälsa och barnens skolgång positivt. Stödet har anpassats enligt det individuella behovet, vilket har minskat föräldrarnas stress och oro över den egna situationen. (Koordinatorstöd för föräldrar som har barn med funktionsnedsättning, Nka 2023:1 Rapport, <https://anhoriga.se/globalassets/media/metoder-och-verktyg/koordinatorstod/2023-1-rapport-koordinator.pdf>)

Med vilka åtgärder skulle barnstrategin skapa mervärde för en bättre helhetssamordning av aktörerna inom barn- och familjepolitiken?

På sidan 4 beskrivs kopplingen mellan genomförandeplanen för barnstrategin och övriga program och strategier som genomförs under denna regeringsperiod. Det finns även kontaktytor mellan barnstrategin och det nationella handlingsprogrammet för FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

Andra observationer?

-

Helsingfors 24.4.2024

Annette Tallberg-Haahtela
verksamhetsledare

Vanessa Westerlund
sakkunnig inom påverkansarbete

FDUV
Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

FDUV arbetar för frihet, delaktighet, utveckling och valmöjligheter för alla
– också för dem som behöver stöd i vardagen.